

РЕШЕНИЕ

10 декабрь 2021 ел

г.Мензелинск

КАРАР

№ 3

**Минзэлә муниципаль районында муниципаль торак контроле турында
Нигезләмәне раслау турында**

Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясы, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон, Минзэлә Уставы муниципаль район Советы нигезендә, Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районы Советы **КАРАР ЧЫГАРДЫ:**

1. Минзэлә муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турындагы нигезләмәне кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карар 2022 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

3. Татарстан Республикасы Минзэлә муниципаль районы Советының «Минзэлә муниципаль районы территориясендә муниципаль торак контроле турындагы нигезләмәне раслау хакында» гы 17.11.2021 ел, № 7 карары үз көчен югалткан дип танырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Минзэлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе урынбасары Д. А. Чухланцевка йөкләргә.

Совет рәисе

А. Ф. Сәлахов

РАСЛАНДЫ
Минзэлэ муниципаль районы
Советы карары белән
«10» 12 2021 № 3

Минзэлэ муниципаль районында муниципаль торак контроле турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Минзэлэ муниципаль районында муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – муниципаль торак контроле).

1.2. Муниципаль торак контроле предметы булып торак законнарында, энергияне сак тоту турындагы һәм муниципаль торак фондына карата энергетика нәтижәлелеген арттыру хакындагы законнарда билгеләнгән мәжбүри таләпләрнен юридик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм гражданнар (алга таба - контрольдә тотыла торган затлар) тарафыннан үтәлүе тора:

1) муниципаль торак фондыннан файдалану һәм сакланышы, шул исәптән торак биналардан файдалану, аларны куллану һәм карап тоту, күпфатирлы йортларда биналарның милекчеләренен гомуми милеген карап тоту, куллану һәм карап тоту таләпләре, күпфатирлы йорттагы торак бинаны торак булмаган бинага һәм торак булмаган бинага күчерү тәртибе, күпфатирлы йорттагы биналарны янадан планлаштыру һәм (яки) үзгәртеп коруны гамәлгә ашыру тәртибе, күпфатирлы йортта биналарны янадан планлаштыру һәм (яки) үзгәртеп коруны гамәлгә ашыру тәртибе;

2) капитал ремонт фондларын формалаштыруга карата таләпләр;

3) күпфатирлы йортларда гомуми мөлкәтне тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы һәм (яисә) күпфатирлы йортлар белән идарә итүне гамәлгә ашыручы юридик затларны, индивидуаль эшкуарларны төзүгә һәм аларның эшчәнлегенә карата таләпләр;

4) күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм алардан файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә таләпләр;

5) күпфатирлы йортта тиешенчә сыйфатлы һәм (яисә) билгеләнгән дәвамлылыктан артып китүче күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне тоту, карап тору һәм ремонтлау эшләрен башкарган очракта торак урынны карап тоткан өчен түләү күләмен үзгәртү кагыйдәләре;

6) күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне тоту кагыйдәләре һәм торак урынны карап тоткан өчен түләү күләмен үзгәртү кагыйдәләре;

7) күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм кулланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүне, туктатып торунны һәм чикләүне;

8) күпфатирлы йортлар һәм торак йортлар биналарын энергетика нәтижәлелегә һәм жиһазлары таләпләре файдаланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары ярдәмендә;

9) ресурслар белән тәмин итүче оешмалар, күпфатирлы йортлар белән идарә итү эшчәнлеген гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан системада мәгълүмат урнаштыру тәртибенә карата таләпләр;

10) күпфатирлы йортлардагы урыннардан инвалидларның файдалана алуын тәмин итүгә таләпләр;

11) социаль файдаланудагы наем йортларында торак урыннары бирү таләпләре.

1.3. Муниципаль торак контроле Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла (алга таба – Башкарма комитет).

1.4. Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитетның муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлары булып, Башкарма комитетның төзелеш, ТКХ бүлегә тора (алга таба – контрольдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи бурычларына аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә муниципаль торак контроле буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыру керә.

Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар «Россия Федерациясендә

дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге №248-ФЗ Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия булалар һәм җаваплы булалар.

1.5. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга, профилактик чараларны оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә, контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге №248-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясе Торак кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге №131-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Муниципаль торак контроле объектлары булып түбәндәгеләр тора:

1) әлеге Нигезләмәнең 1.2 пунктының 1 - 11 бүлекләрендә күрсәтелгән мәжбүри таләпләр үтәлгәнә тиешле контрольдә тотучы затларга, шул исәптән эшчәнлекне, гамәлләрен (гамәл кылмауларын) гамәлгә ашыручы контрольдә тотучы затларга карата белдерелә торган эшчәнлек, гамәлләр (гамәл кылмау);

2) әлеге Нигезләмәнең 1.2 пунктының 1 - 11 бүлекләрендә күрсәтелгән мәжбүри таләпләр куела торган контрольдә тотыла торган затларның, шул исәптән продукциянең (товарларның) эшчәнлек нәтижәләре;

3) муниципаль торак фондының торак урыннары, муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йортлардагы гомуми мөлкәт һәм әлеге Нигезләмәнең 1.2 пунктының 1 - 11 бүлекләрендә күрсәтелгән мәжбүри таләпләр куела торган башка объектлар.

1.7. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру кысаларында Башкарма комитет тарафыннан муниципаль торак контроле объектларын исәпкә алу тәэмин ителә.

1.8. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда рисклар белән идарә итү һәм бәяләү системасы кулланылмый¹.

---

¹ Нигезләмәдә бәяләү һәм рисклар белән идарә итү системасын куллану каралырга мөмкин. Бу очракта хәл хәвеф-хәтәр категорияләре исемлеген раслау мәсьәләләрен, риск критерийларын, контроль объектларын риск категорияләренә кертү тәртибен, риск индикаторларын раслау тәртибен җайга салырга тиеш. Бу очракта контроль төрләре турында башка төр

2. Закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү куркынычын профилактикалау

2.1. Башкарма комитет муниципаль торак контролен, шул исәптән профилактик чаралар үткөрү юлы белән дә гамәлгә ашыра.

2.2. Профилактик чаралар контрольлек итүче затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намуслы үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерүгә китерә торган шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү һәм мәжбүри таләпләрне контрольдә тотучы затларга житкерү, аларны үтәү алымнарына житкерү максатларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда зыян китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чаралар үткөрү контроль чараларын үткөрүгә карата өстенлекле булып тора.

2.4. Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар үткәргәндә муниципаль торак контроле объектлары закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүгә турыдан-туры куркыныч туса яки муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чаралар үткөрү турында Карар кабул итү өчен, бу хакта кичекмәстән Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенә хәбәр итә.

2.5. Муниципаль торак контролен башкарганда түбәндәге профилактик чаралар үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат житкерү;

нигезләмәләрнең куркынычлылык белән идарә итү системасын жайга салу үз эченә алган нигезләмәләрненнән файдаланырга киңәш ителә.

- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүләр игълан итү;
- 4) консультацияләү;
- 5) профилактик визит².

2.6. Минзәлә муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә тиешле мәгълүматларны урнаштыру юлы белән мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча Башкарма комитет тарафыннан мәгълүмат житкерелә. – Минзәлә муниципаль районының рәсми сайты махсус бүлектә (махсус бүлеккә керү Башкарма комитетның рәсми сайтындагы төп (төп) биттән), массакүләм мәгълүмат чараларында, дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булганда) контрольдә тотучы затларның шәхси кабинетлары аша һәм башка рәвешләрдә башкарылырга тиеш.³

Башкарма комитет Башкарма комитетның рәсми сайтындагы контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә, каралган мәгълүматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш бер өлеше 46 статьясындагы «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон.

² Профилактик чараларның санап үтелгән төрләреннән бары тик мәгълүмат бирү һәм консультация алу гына мәжбүри. Калган профилактик чаралар кулланылмаска мөмкин (45 статьяның 2 өлешен карагыз «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон).

³ 09.02.2009 елдагы №8-ФЗ «Дәүләт органнары һәм жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматтан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү хакында» Федераль законның 10 статьясындагы 1 өлеше нигезендә, әгәр жирлекнең жирле үзидарә органы үз эшчәнлеге турында мәгълүматны «Интернет» челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаса, әлеге мәгълүмат тиешле муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырыла ала. Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турындагы мәгълүматны урнаштыруда шундый ук алым «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге №131-ФЗ Федераль законның 26.1 статьясындагы 5 һәм 14 өлешләрендә дә каралган.

"Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында «31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон нигезләмәләре нигезендә (мәсәлән, 46 статьяның 2, 3 өлешләре, 50 статьяның 9 өлеше һ.б.) контроль-күзәтчелек эшчәнлеге турында мәгълүмат нәкъ менә контроль (күзәтчелек) органы сайтында, тиешле мәгълүматны хакимиятнең башка органнары сайтларында урнаштыруның аерым очракларда мөмкинлеге турында килешүләрсез генә башкарыла.

Башкарма комитет шулай ук Минзэлэ муниципаль районы халкына контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә хәбәр итәргә хокуклы.

2.7. Хокук куллану практикасын гомумиләштерү Башкарма комитет тарафыннан үткәрелгән тикшерү чаралары һәм аларның нәтижәләре турында мәгълүматларны жыю һәм анализлау юлы белән гамәлгә ашырыла.

Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләре буенча ел саен муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру буенча хокук куллану практикасын гомумиләштерү нәтижәләрен үз эченә алган һәм Башкарма комитет житәкчесе кул куйган әмер белән расланган доклад әзерләнә. Әлеге доклад, хисап елыннан соң килүче елның 1 июленә кадәр, Минзэлэ муниципаль районының рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

2.8. Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрү тәкъдире Башкарма комитетта әзерләнгән мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы тудыруы турында белешмәләр булмаган очракта, контрольлек итүче затка игълан ителә. Кисәтүләр Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан игълан ителә (имзалана) Минзэлэ муниципаль район Башкарма комитеты әлеге мәгълүматларны алган көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча хәбәр итә. Кисәтү язма рәвештә яисә электрон документ рәвешендә рәсмиләштерелә һәм контрольдә тотыла торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турындагы кисәтү Россия Федерациясе Икътисадый үсеш министрлыгының «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан файдаланыла торган документларның типовой рәвешләре турында»

31.03.2021 №151 боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуның ярамаганлыгы турында игълан ителгән кисәтүләр теркәү номерын бирү белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Башкарма комитет тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтү игълан ителгән очракта, контрольлек итүче зат күрсәтелгән кисәтүгә карата каршылык бирергә хокуклы. Кисәтүгә карата каршылык Башкарма комитет тарафыннан алынганнан соң 30 көн эчендә карала. Контроль астындагы затка язма рәвештә яки электрон документ рәвешендә каршы килү нәтижәсендә ризалык яисә килешмәү турындагы мәгълүмат белән жавап жиберелә. Жавапта каршы килү белән риза булмау очрагында тиешле нигезләүләр күрсәтелә.

2.9. Контрольгә алынучы затларны консультацияләү муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элементә аша, шәхсэн кабул иткәндә йә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәру барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итү Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе һәм (яки) муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан үткәрелә. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Түбәндәге мәсьәләләр буенча консультация бирү телдән яисә язма рәвештә гамәлгә ашырыла:

- 1) муниципаль торак контролен оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чараларны гамәлгә ашыру тәртибе;

3) муниципаль торак контролен гамэлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;

4) мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукый актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чаралар кысаларында Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Контроль астындагы затларны телдән консультацияләү шулай ук гражданның жыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.10. Язма рәвештә консультацияләү муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан түбәндәге очрақларда гамәлгә ашырыла:

1) контрольдә тотыла торган зат тарафыннан консультацияләү мәсьәләләре буенча язма җавап бирү турында язма сорау бирелгән;

2) куелган сорауларга телдән җавап бирү мөмкин түгел;

3) куелган сорауларга җавап мәгълүматны өстәмә соратып алуны таләп итә.

Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат консультация биргән очрақта, файдалану мөмкинлеге Россия Федерациясе законнары нигезендә чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Киңәшмә барышында муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның, контроль чараның башка катнашучыларының конкрет контроль чарасын, карарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат, шулай ук экспертиза, сынауларның контроль чарасы кысаларында уздырылган нәтижеләре бирелә алмый.

Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазифай затка консультация бирү барышында билгеле булган мәгълүмат, мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотучы затны бәяләү максатларында, Башкарма комитет тарафыннан кулланыла алмый.

Муниципаль торак контроле ясарга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләр исәпкә алу журналы алып барыла.

Минзэлэ муниципаль районы Башкарма комитетына контрольлек итүче затларның һәм аларның вәкилләренең биш һәм аннан күбрәк мөрәжәгатьләре кәргән очракта, консультация бирү Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлеккә урнаштыру, Минзэлэ муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе яки муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат кул куйган язма аңлатма бирү юлы белән башкарыла.

2.11. Профилактика визиты контрольдә тотыла торган зат эшчәнлеген гамәлгә ашыру урыны буенча профилактик әңгәмә рәвешендә йә видео-конференция-элементә куллану юлы белән уздырыла.

Профилактика визиты барышында контрольдә тотыла торган зат аның эшчәнлегенә яисә аның карамагындагы контроль объектларына карата куелган мәжбүри таләпләр турында хәбәр итә.

Профилактика визитын уздырганда, контрольдә тотыла торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелми. Тикшеренүче зат тарафыннан профилактик визит барышында алынган аңлатмалар рекомендация характерында.

3. Контроль чараларны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

3.1. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда башкарма комитет тарафыннан күрсәтелгән чаралар кысаларында түбәндәге контроль чараларның һәм контроль гамәлләрнең түбәндәге төрләре үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотыла торган затның (аның филиаллары, вәкилләкләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан, язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү урынында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, тикшерү ярдәмендә);

2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) урынга барып тикшерү (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү (муниципаль торак контроле объектлары турындагы белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган белешмәләрне, «Интернет» челтәрендәге белешмәләрне, башка һәркем файдалана алырлык белешмәләрне, шулай ук фото- һәм кинога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны теркәү техник чараларының автоматик режимда эшләүче мәгълүматлардан файдаланып, тикшереп торучы затлар тарафыннан бирелә);

6) урынга барып тикшерү (тикшерү, инструменталь тикшерү (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

3.2. Мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү һәм күчмә тикшерү Башкарма комитет тарафыннан контрольдә тотучы затлар белән бәйләнешсез үткәрелә.

3.3. Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пунктының 1 - 4 бүлекләрендә күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

Планнан тыш контроль чаралар прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелә ала.

3.4. Контрольдәге затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чараларны үткәрү өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) Башкарма комитетта гражданнар һәм оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан килгән мәгълүматта зыян (зарар) китерү куркынычы турында яисә зыян китерү куркынычы турында белешмәләр, шулай ук контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, үзара бәйләнешсез контроль чараларны да кертәп, мондый белешмәләрне алу, шул исәптән контроль чараларны да кертәп, контроль чаралар үткәрү нәтижәсендә, шул исәптән башка контрольдә тотылучы затларга карата үткәрелә торган контроль;

2) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

3) Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенә конкрет контрольдә тотыла торган затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йөкләмәсе. Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте Рәисе йөкләмәсен үтәүне оештыру турында Россия Федерациясе баш дәүләт торак инспекторы боерыгы белән муниципаль торак контроленә контроль чараларын уздыру тәртибенә һәм (яисә) срокларына төгәлләштерелергә мөмкин (әгәр мондый контроль чараларны үткәргүгә карата Россия Федерациясе Президенты йөкләмәсе яисә Россия Федерациясе Хөкүмәте йөкләмәсе белән башкасы билгеләнмәгән булса);

4) законнарның үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына кәргән материаллар һәм мөрәжәгатьләр буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

5) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәне үтәү срогы тәмамлану - әгәр контрольдә торучы зат тарафыннан аңа бирелгән күрсәтмәдә каралган документларны һәм белешмәләрне тапшырмаган очрактарда яисә тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясарга мөмкин түгел.

3.5. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлегә Нигезләмәнең 1 нче кушымтасында күрсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлегә Башкарма комитетның рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

3.6. Контрольлек итүче зат белән берлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чараларын үткәрү турындагы күрсәтмәсе нигезендә үткәрелә.

3.7. Башкарма комитетның зыян (зыян) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар) куркынычы турында яисә контрольлек итүче затның эшчәнлек параметрларын билгеләү турында белешмәләр нигезендә контроль чарасын үткәрү турында күрсәтмәсе кабул ителгән очракта, аларның туры килүе яки кире кагу, мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Индикаторлары нигезендә, контроль чарасын үткәрү өчен нигез булып тора, мондый боерык вазыйфай затның дәлилленгән күрсәтмәсе нигезендә кабул ителә, муниципаль торак контроле, контроль чаралар үткәрү.

3.8. Контрольлек итүче затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чаралар, Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе йөкләмәсе, Башкарма комитетның эш планындагы бирем, шул исәптән «дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм Россия Федерациясендә муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль законда билгеләнгән очракларда, муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Гражданнарға, юридик затларға һәм индивидуаль эшкуарларға карата контроль чаралар «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон, Россия Федерациясе Торак кодексы нигезендә вазыйфай затлар тарафыннан муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә.

3.10. Муниципаль торак контролен оештыру һәм гамәлгә ашырганда башкарма комитет әлеге документлар һәм (яки) белешмәләр ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында, шул исәптән электрон формада булган башка органнардан документлар һәм (яки) белешмәләр ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яки) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 19.04.2016 № 724-р күрсәтмәсе белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнары, муниципаль контроль органнары тарафыннан башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә дәүләт органнарына яки жирле үзидарә органнарына буйсынган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргәндә ведомствоара

мәғлүмати хезмәттәшлек кысаларында соратып алына һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәғлүматлар исемлеге белән билгеләнгән, бу документлар һәм (яки) мәғлүмат алар карамагында булган, шулай ук ведомствоара мәғлүмати хезмәттәшлек кысаларында контроль (күзәтчелек) органнарыннан яисә әлеге органнарға караган, дәүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашырганда контроль (күзәтчелек) органнары яисә әлеге органнар карамагындагы оешмалардан алынган документлар һәм (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән, шулай ук контроль (күзәтчелек) органнары тарафыннан алына торган документларны һәм (яки) белешмәләрне тапшыру кагыйдәләре белән, дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контроль, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәғлүмати хезмәттәшлек турында» 06.03.2021 № 338 карары белән расланган.

3.11. Контрольлек итүче затлар булып торучы индивидуаль эшкуар, гражданин килеп туган очракта, Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитетына контроль чарасы үткәргәндә булу мөмкинлеге булмау турында мәғлүмат тапшырырга хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контроль чараны уздыру Башкарма комитет тарафыннан индивидуаль эшкуар, гражданинның әлеге мөрәжәгать итү өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчерелә (ләкин 20 көннән дә артык түгел), Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитетына бер үк вакытта түбәндәге шартларны үтәү керә:

1) контрольдә тотыла торган зат йә аның вәкиле булмау муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан бәяләүгә, контроль чарасын уздырганда мәжбүри таләпләрнең үтәлешенә комачауламый, контрольдә тотыла торган зат контроль чараны уздыру турында тиешле рәвештә хәбәр ителгән булса;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китертү билгеләре булмау;

3) контроль чараны үткэргэндэ контрольдэ тотыла торган зат булмау (контрольдэ тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) өчен житди сәбәпләр бар.

3.12. Күчмә тикшерүне үткэрү срогы 10 эш көнөнән артмаска тиеш.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата багланышларның гомуми срогы кече предприятие өчен 50 сәгатътән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатътән арта алмый.

Россия Федерациясенә берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмага карата күчмә тикшерү үткэрү срогы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.13. Муниципаль торақ контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар һәм контроль гамәлләрне башкаруга жәлеп ителә торган затлар тарафыннан контроль чаралар уздыру өчен контроль чаралар үткэрү өчен кирәкле барлык очрақларда мәжбүри таләпләрне үтәүне (бозуны) исбатлау өчен, вазыйфай затлар тарафыннан контроль чараны үткэрүгә вәкаләтле фотосъемка, аудио- һәм видеоязма кулланылырга мөмкин. Фотога төшерү, аудио- һәм видеога яздыру һәм әлегә максатлар өчен файдаланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара нәтижеләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтижеләре буенча төзелә торган беркетмәдә чагыла.

3.14. Контроль чарасы нәтижеләренә контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрнең үтәлешен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яки) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торгызу, вәкаләтле органга яисә вазыйфай затларга жаваплылыкка тарту мәсьәләсен карау өчен мәгълүмат жибәрү һәм (яки) Башкарма комитет тарафыннан каралган чараларны куллану керә. бер өлеше 2 статьясындагы 90 «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон.

3.15. Контрольле зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Мондый чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукый акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип күрсәтелә. Ачыкланган хокук бозулар бетерелгән очракта, актта контроль чарасын үткәру тәмамланганчы, аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән очракта, мондый чараны уздыру тәмамланган көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чара акты контроль (күзәтчелек) чараларының Бердәм реестры аша турыдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жибәрелә.

3.16. Контроль чаралар турында мәгълүмат контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында урнаштырыла.

3.17. Контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрында күрсәтелгән гамәлләр һәм карарлар турында белешмәләрне урнаштыру, шулай ук аларны контрольдә тотылучы затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр (функцияләр) порталы» аша һәм (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең башкару өчен кулланыла торган мәгълүмат системаларының мәгълүмати-технологик хезмәттәшлеген тәмин итә торган инфраструктура аша житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Эшмәкәрлек эшчәнлеген башкаручы, контрольлек итүче зат булып торучы граждандан муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи

затлар кылган гамәлләре һәм кабул ителгән карарлар турында, ул Башкарма комитет адресына документларны кәгазьдә алу кирәклегенә турында хәбәр жиһәргән яки башкарма комитеттан контрольләнгүче затның электрон почта адресы турында мәгълүмат алмау очрагында, дәүләт һәм муниципаль хезмәтләргән бердәм порталы аша (әгәр дә зат Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса) электрон рәвештә документлар жиһәргү мөмкинлегенә булмаган яки ул Бердәм идентификация системасында теркәү процедурасын узмаган булса, һәм аутентификацияләү). Күрсәтелгән граждән Башкарма комитетка документларны кәгазьдә жиһәргәргә хокуклы.

2023 елның 31 декабргән кадәр контрольлек итүче затка муниципаль торак контролен гамәлгә ашыргүргә вәкаләтлән вазыйфаи затлар тарафыннан кылына торган гамәлләр һәм кабул ителә торган карарлар турында хәбәр итү, Башкарма комитет контрольдә тотучы затка документлар һәм белешмәләргән почта элементәсен кулланып, шул исәптән кәгазьдә жиһәргәргә ала.

3.18. Актта бәян ителгән фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контрольлек итүче зат шикаятгән «Россия Федерациясендә дәүләт контролен (күзәтчелегенә) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248 – Ф3 Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлегенә Нигезләмәнгән 4 бүлегендә каралган тәртиптә жиһәргәргә хокуклы.⁴

3.19. Тикшеренү чарасын үткәргәндә мәжбүри таләпләргән бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта белешмәләргән контроль (күзәтчелек) чараларының бердәм реестрына кертелә. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыргүргә вәкаләтлән вазыйфаи зат мәжбүри таләпләргән үтәү буенча тәкдирнәр бирергә, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар үткәргәргә хокуклы.

3.20. Контроль чара үткәргәндә контрольлек итүче зат тарафыннан Россия Федерациягән законнарында каралган вәкаләтләр чикләргәндә Башкарма комитет

---

⁴ Муниципаль контрольгән әлегенә төргән судка кадәр шикаят бирү системасы кулланылса (39 ст. 4 өлешенә), әлегенә норма төшереп калдырылыргә тиеш.

(муниципаль торак контролен гамэлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай зат) тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланган очракта, бурычлы:

1) контрольдә тотыла торган затка, аларны бетерүнең тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау чараларын уздыру турында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чараларны, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка шундый объектларны эксплуатацияләүне (файдалануны) тыю турындагы һәм контрольдән файдаланучы гражданның, биналарны, корылмаларны, корылмаларны, корылмаларны, транспорт чараларын һәм башка объектларны файдалануны тыю турындагы һәм алар тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысуллары турындагы мәгълүматның гражданның, корылмаларны, корылмаларны, корылмаларны, корылмаларны, корылмаларны, жиһазларны, транспорт чараларын һәм башка объектларны, мондый объектларны куллануны тыю турындагы таләбе белән судка мөрәжәгать итүгә кадәр кичекмәстән барып житәргә;

3) контроль чара барышында жинаять билгеләре ачыкланганда яисә административ хокук бозу ачыкланганда тиешле мәгълүматны үз компетенциясе нигезендә дәүләт органына жиһәрергә яисә тиешле вәкаләтләр булганда гаепле затларны законда билгеләнгән жаваплылыкка жәлеп итү чараларын күрергә;

4) ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерүне, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүне, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин булган зыянны булдырмый калуны тикшереп торуну гамэлгә ашыру чараларын, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп судка мөрәжәгать иткәнчегә кадәр, күрсәтмәне мәжбүри үтәүне тәмин итү буенча билгеләнгән вакытта, әгәр мондый чара законнарда каралган булса;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чаралар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карарга.

3.21. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда вазыйфай затлар билгеләнгән тәртиптә башкарма хакимиятнең федераль органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданныр белән үзара хезмәттәшлек итәләр.

Муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара уздыру барышында Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка жаваплылык каралган законнар таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контроль чара актында ачыкланган хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затлар күрсәтелгән актының күчәрмәсен тиешле жаваплылыкка тартырга вәкаләтле хакимият органына юллай.

4. Муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) Башкарма комитет карарларына шикаять белдерү

4.1. Башкарма комитет карарлары Минзәлә муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмауларына) суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

4.2. Башкарма комитет карарларына шикаятьләренә судка кадәр бирү тәртибе Минзәлә муниципаль торак контролен гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары) кулланылмый».

4.3. Шикаять контрольдә торучы зат тарафыннан шикаятьне карауга вәкаләтле орган дәүләт һәм муниципаль хезмәтләренә бердәм порталын һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләренә региональ порталын кулланып электрон рәвештә тапшырыла.

Дәүләт яисә закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләр һәм документлар булган шикаять дәүләт һәм муниципаль

хезмәтләрнең бердәм порталыннан һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең региональ порталыннан, закон белән саклана торган башка сер турындагы Россия Федерациясе законнары таләпләрен исәпкә алып, файдаланусыз бирелә. Тиешле шикаять Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесенең шәхси кабул итү бүлмәсендә, шикаятьтә (документларда) закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче белешмәләрнең булуы турында алдан хәбәр итүе белән, контрольлек итүче зат тарафыннан тапшырыла.

4.4. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан карала⁵.

4.5. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять контрольдә тотучы зат үз хокукларын бозу турында белгән яисә белергә тиеш булган көннән соң 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Башкарма комитет күрсәтмәсенә шикаять контрольлек итүче зат тарафыннан күрсәтмә алынганнан соң 10 эш көне эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаять бирү срогының нигезле сәбәпләре аркасында шикаять биргән зат үтенечнамәсе буенча әлеге срок Башкарма комитет (шикаятьне карап тикшерүгә вәкаләтле вазыйфай зат) тарафыннан торгызылырга мөмкин.

Шикаять биргән зат шикаять буенча карар кабул ителгәнчегә кадәр аны тулысынча яки өлешчә кире алырга мөмкин. Шул ук вакытта шикаятьнең кабат юнәлеше шул ук нигезләр буенча рөхсәт ителми.

4.6. Башкарма комитет карарына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять аны теркәгәннән соң 20 эш көне эчендә каралырга тиеш.

---

⁵ Шикаятьләрне карау тәртибен 40 статьясындагы 2 өлешендә билгеләүгә игътибар итәбез «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 ел, № 248-ФЗ Федераль закон муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органының катлаулы структурасы очрагына бәйле. Шунның белән бергә, жирлекләрдә жирле үзидарә органнары структурасының, кагыйдә буларак, территориаль органнар булмавын исәпкә алып, Нигезләмәнең 4.4 пункты жирлекләрдә жирле үзидарә органнарының киң таралган структурасын исәпкә алып бәян ителгән.

Аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматларны алу таләп ителсә, шикаятьне карау срогы Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан 20 эш көненнән дә артмаган вакытка озайтылырга мөмкин.

5. Муниципаль торак контроленең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

5.1. Муниципаль торак контроленең гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

5.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, муниципаль торак контроле өчен индикатив күрсәткечләр Татарстан Республикасы Минзәлә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан раслана..

Минзэлэ муниципаль районында муниципаль торак контроле Минзэлэ муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан планнан тыш чаралар үткәру кирәклеген билгеләү өчен кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

6

1. Муниципаль торак фондының күпфатирлы йортта торак урыннары булган күпфатирлы йорттагы гражданның, муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йорттагы мөрәжәгатьләре муниципаль торак контроле органына яисә урыннар милекчеләре булган оешмага дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан контрольдә тотыла торган зат эшчәнлегендә түбәндәге мәжбүри таләпләрдән бер генә тайпылыш булса да булуына карата:

а) муниципаль торак фондының торак урынын торак булмаган бинага күчерүне гамәлгә ашыру тәртибенә;

б) күпфатирлы йортта муниципаль торак фондының торак урыннарын үзгәртеп төзү һәм (яисә) янадан урнаштыру тәртибенә;

в) күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда муниципаль торак фондының торак урыннарыннан файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтүгә;

---

⁶ Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 13 өлеше мәгънәсе буенча мәжбүри таләпләрне бозу риск Индикаторлары, дәүләт сәясәтен эшләү һәм тормышка ашыру һәм торак-коммуналь хужалык өлкәсендә норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының типик индикаторларын исәпкә алып раслана.

Әлеге типик нигезләмәне әзерләгән вакытта әлеге типик индикаторлар билгеләнмәгәнлектән, эшләучеләр тарафыннан Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак - коммуналь хужалык министрлыгы боерыгы проектында каралган типик индикаторлар исәпкә алынды «Дәүләт торак күзәтчелеген һәм муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда планнан тыш тикшерүләр үткәру өчен нигез буларак кулланыла торган мәжбүри таләпләрне бозу куркынычының типик индикаторларын раслау турында» (текст кушымта итеп бирелә) муниципаль торак контроле һәм аның объектлары спецификасын исәпкә алып.

г) муниципаль торак фондының торак урыннарыннан инвалидларның файдалана алуын тээмин итү;

д) муниципаль торак фондының торак урыннарыннан йорт эчендәге һәм квартал эчендәге газ жиһазларыннан файдаланганда һәм карап тотканда куркынычсызлыкны тээмин итү.

2. Муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йорттагы гражданның, күпфатирлы йортта муниципаль торак фондының торак урыныннан файдаланучы булып торучы гражданның, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан муниципаль торак фондына карата хокук бозулар фактлары, әлеге Кушымтаның 1 пунктында күрсәтелгән мөрәжәгатьләрдән һәм «Россия Федерациясе дәүләт контроле турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль законның 66 статьясындагы 12 өлеше нигезендә планнан тыш контроль (күзәтчелек) чарасын үткәрү өчен нигез булган мөрәжәгатьләрдән тыш, муниципаль торак фондына карата муниципаль торак фондын, Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән мәжбүри таләпләр турында массакүләм мәгълүмат чараларыннан файдаланучы гражданның яисә оешмаларның мөрәжәгатен, әгәр шушы ел дәвамында дәүләт контрольлеге органы тарафыннан торак күзәтчелеге органы тарафыннан мөрәжәгать керү мәжбүри булган очракта, муниципаль торак күзәтчелеге органы тарафыннан торак күзәтчелеге органына карата тиешле таләпләр бозылу мәжбүри булган мөрәжәгатьләреннән тыш, кертем.

3. Күпфатирлы йортта муниципаль торак фондының торак урыннары булган граждандан яисә оешмаларның, күпфатирлы йортта торак урыннарыннан файдаланучы граждандар, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан мәгълүмат булган күпфатирлы йорттагы торак урыннары милекчеләре булган граждандан һәм оешмалардан муниципаль торак контроле органы адресына кергән календарь елның шул чорына кадәрге чор белән чагыштырганда (айның, алты айның, уника айның) бер берәмлеге өчен мөрәжәгатьләр санының ике мәртәбә һәм аннан да күбрәк үсеше, дәүләт

хакимияте органнарыннан, жирле үзидарэ органнарыннан мәгълүмат, массакуләм мәгълүмат чараларыннан Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән мәжбүри таләпләр бозылу фактлары турында массакуләм мәгълүмат чараларыннан.

4. Көн тәртибендәге шундый ук мәсьәләләр буенча чишелешләр булган муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йорттагы урыннар милекчеләренә гомуми жыелышының өч ай рәттән ике һәм аннан да күбрәк беркетмәләре муниципаль торак контроле органына керү.

5. Күпфатирлы йортта муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йортта гражданнан яисә урыннар милекчеләре булган оешмадан алынган белешмәләренә (мәгълүматның) туры килмәве өч ай эчендә күпфатирлы йортта муниципаль торак фондыннан файдаланучы граждан тарафыннан күрсәтелгән күпфатирлы йортта урыннар милекчеләре булган гражданнан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарэ органнарыннан, массакуләм мәгълүмат һәм мәгълүмат чараларыннан мәгълүматның торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында урнаштырылган мәгълүмат чараларыннан мәгълүматның туры килмәве фактларын ачыклау.

6. Бер үк муниципаль торак контроле объектында өч ай рәттән булган авария очраклары берничә тапкыр (ике һәм аннан күбрәк).

Жирлектә муниципаль торак контроле турындагы нигезлэмәгә аңлатма

Жирлектә муниципаль торак контроле турындагы нигезлэмә (алга таба - Нигезлэмә) Россия Федерациясе Торак кодексының 20 статьясы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 № 131-ФЗ «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 31.07.2020 № 248-ФЗ Федераль закон (алга таба - 248-ФЗ номерлы Федераль закон) нигезендә әзерләнде һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы карары белән расланырга һәм 2022 елның 1 гыйнварыннан да иртәрәк булмаган вакытка гамәлгә кертелергә тиеш.

1. Игътибар итегез, нигезлэмә үз көченә кергән көннән жирлектә элегрәк кабул ителгән муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актлар үз көченә керә. Димәк, 2022 елның 1 гыйнварына кадәр жирлекнең жирле үзидарә органнары компетенциясен исәпкә алып, мондый актларның үз көчләрен югалткан дип тану турында кирәкле муниципаль хокукый актлар кабул ителергә тиеш (әлеге контроль төре турында нигезлэмә, профилактика программасы, контрольне гамәлгә ашыруның административ регламенты).

2. Әгәр муниципаль контрольнең әлеге төрен гамәлгә ашыру вәкаләте жирлекләр белән муниципаль районның жирле үзидарә органнары белән килешү нигезендә тапшырылган булса, аларга жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны шушы жирлекләр бюджетларыннан муниципаль район бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән тапшыру турында килешү нигезендә тапшырылган булса, мондый хәлдә вәкаләтләрне тапшыру турында килешү эчтәлеген исәпкә алырга кирәк.

Вәкаләтләрне тапшыру турында югарыда аталган килешүләр төзегәндә, кагыйдә буларак, жирлекнең жирле әһәмиятендәге билгеле бер мәсьәләне хәл итү вәкаләте тапшырыла дип күрсәтелә һәм муниципаль районның жирле үзидарә органнарына әлеге мәсьәләне норматив жайга салу вәкаләте дә тапшырыла дип күрсәтелми. Өстәвенә, еш кына вәкаләтләрне тапшыру турындагы килешүләр

муниципаль район һәм авыл жирлеге башкарма комитетлары тарафыннан төзелә. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешенен мәгънәсе буенча вәкаләт жирле үзидарәнең шушы вәкаләткә ия органы тарафыннан тапшырыла (һәм шуңа бәйлә рәвештә килешү төзелә). Муниципаль контроль рәвешә турындагы нигезләмә нәкъ менә муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы тарафыннан расланьрга тиеш. Шуңа күрә муниципаль районның һәм жирлекнең вәкиллекле органнары арасында муниципаль контроль формасы турындагы нигезләмәне раслау хакындагы вәкаләтләрне тапшыру мәсьәләсе буенча килешү төзелмәгән булса, муниципаль контроль формасы турындагы нигезләмәне раслый торган хокукий акт кабул итү жирлекнең вәкиллекле органы компетенциясендә кала.

3. Нигезләмә нигезендә 248-ФЗ номерлы Федераль законның 22 статьясындагы 7 өлешә нигезендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашырганда куркынычларны бәяләү һәм аларга идарә итү системасы кулланылмый.

Шуңа бәйлә рәвештә Нигезләмәдә беркетелгән контроль чаралар (инспекция визиты, рейд тикшерүе, документар тикшерү, күчмә тикшерү, мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү, күчмә тикшерү) планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

Планнан тыш контроль чаралар прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелә ала.

Муниципаль торак контролендә план характерының булмавы дәүләт хакимиятенең федераль органнары тарафыннан контроль чаралар үткәрүгә планлы (хәвеф-хәтәр) якин килүне билгеләгәндә, муниципаль контроль объектларындагы хәвеф-хәтәр төркемне, муниципаль контрольнең тиешле төре турындагы нигезләмәне раслау вакытында гамәлдә булган хокук куллану практикасын исәпкә алып, билгеләргә тәкъдим ителүе белән аңлатыла. Булган мәгълүматларга караганда, жирлекләрнең абсолют күпчелегендә муниципаль торак контроле системалы рәвештә башкарылмаган. Шулай булгач,

планлаштырылган контроль чараларының ешлығын билгеләү максатларында муниципаль контроль объектларына градация үткәрү мөмкинлегенә бирә торган мәгълүмат юк.

4. Административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе кодексының 6.4, 7.19, 7.20, 7.21, 7.22, 7.23, 7.23.3, 7.32.2, 9.23, 13.19.2 статьялары нигезләмәләрен анализлау муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру барышында түбәндәге хокук бозулар ачыкланырга мөмкин дигән нәтижә ясарга мөмкинлек бирә:

1) муниципаль торак фондының торак урыннарын эксплуатацияләүгә карата санитар-эпидемиологик таләпләргә бозуга юл куймау турында мәжбүри таләпләр;

2) электр челтәрләренә, жылылык челтәрләренә һәм газүткәргечләргә рөхсәтсез тоташтыруны булдырмау турында мәжбүри таләпләр, шулай ук электр, жылылык энергиясен, газны үз белдегә белән (исәпсез) куллану;

3) су белән тәэмин итүнең һәм су бүлөп бирүнең үзәкләштерелгән системаларына үз белдегә белән тоташтыруны булдырмау турында мәжбүри таләпләр;

4) муниципаль торак фондының торак урыннарыннан файдалану, күпфатирлы йортта муниципаль торак фондының торак урынын үз белдегә белән яңадан төзү һәм (яисә) яңадан планлаштыру кагыйдәләрен бозуга юл куймау турында мәжбүри таләпләр;

5) муниципаль торак фондының торак йортларын һәм (яисә) муниципаль торак фондының торак урыннарын карап тоткан өчен җаваплы затлар тарафыннан торак йортларны һәм (яисә) торак урыннарны карап тоту һәм ремонтлау кагыйдәләрен йә аларны даими яшәү өчен яраксыз дип тану һәм аларны торак булмаган урыннарга күчерү тәртибен һәм кагыйдәләрен бозуга юл куймау турында, шулай ук муниципаль торак фондының торак йортларын һәм (яисә) муниципаль торак фондының торак урыннарын яллаучы (милекче) ризалыгыннан башка яңадан урнаштыруга һәм (яисә) яңадан планлаштыруга юл куймау турында, әгәр яңадан урнаштыру һәм (яисә) яңадан планлаштыру муниципаль торак

фондының торак йортыннан файдалану шартларын һәм (яисә) муниципаль торак фондының торак урыннарына күчерү шартларын сизелерлек үзгәртсә;

б) халыкны коммуналь хезмәтләр белән тәэмин итүнең норматив дәрәжәсен яисә режимын бозуга юл куймау турында мәжбүри таләпләр;

7) муниципаль торак фондының торак урыннары булган күпфатирлы йортлар белән идарә итү буенча эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы оешмалар һәм индивидуаль эшкуарлар тарафыннан күпфатирлы йортлар белән идарә итү шартнамәләре нигезендә күпфатирлы йортлар белән идарә итү буенча эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру кагыйдәләрен бозуга юл куймау турында мәжбүри таләпләр;

8) социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча найм бирүчеләр тарафыннан мондый шартнамәләргә төзүгә һәм үтәүгә мәжбүри таләпләрне, социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннары бирү эшчәнлегенә карата таләпләрне йә торак урыннары санына һәм торак урыннарының гомуми майданына карата билгеләнгән таләпләрне, мондый шартнамәләргә төзүгә һәм үтәүгә карата мәжбүри таләпләрне йә торак урыннары санына карата билгеләнгән таләпләрне бозуга юл куймау турында мәжбүри таләпләр, алар социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча социаль файдаланудагы наемлы йортта бирелергә тиеш;

9) йорт эчендәге һәм квартал эчендәге газ жиһазларыннан имин файдалануны һәм тотуны тәэмин итү кагыйдәләре, шул исәптән:

- йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларын имин файдалануны һәм карап тотуны тәэмин итү кагыйдәләрендә каралган исемлеккә кертелгән йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларын имин тәэмин итү һәм карап тотуны тәэмин итү кагыйдәләрендә каралган исемлеккә кертелгән йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау буенча эшләр (хезмәт күрсәтүләр булмау) сыйфатына (срогына, чиратлылыгына) карата таләпләрне бозуның рөхсәт ителмәве турында;

- йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау турында шартнамә төзүдән читләшүгә юл куймау турында, әгәр мондый шартнамә төзү мәжбүри булса;

- мондый эшләрне билгеләнгән тәртиптә башкару турында хәбәр ителгән очракта йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларына техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау эшләрән башкару өчен махсуслаштырылган оешма вәкилен кертүдән баш тартуның рөхсәт ителмәве турында;

- йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазлары составына керә торган жиһазларны алмаштырудан читләшүнең рөхсәт ителмәве турында, әгәр мондый алмаштыру йорт эчендәге һәм квартал эчендәге газ жиһазларын имин файдалануны һәм карап тотуны тәмин итү кагыйдәләре нигезендә мәжбүри булса, йә йорт эчендәге һәм (яисә) квартал эчендәге газ жиһазларын техник диагностикалау турында шартнамә төзүдән баш тарту мәжбүри булса;

10) торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасында мәгълүматны тапшырмау, мәгълүматны тулы күләмдә урнаштырмау яисә дәрәс булмаган мәгълүмат урнаштыру турында мәжбүри таләпләр;

11) вазыйфаи затлар тарафыннан муниципаль торак контролен гамәлгә ашыруга вәкаләтле бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләренә үз компетенцияләре чикләрендә үтәүне.

5. Нигезләмәдә түбәндәге төр профилактик чаралар үткөрү каралган:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- 3) кисәтүләр игълан итү;
- 4) консультацияләү;
- 5) профилактик визит.

Нигезләмәнен профилактик чаралары буларак намуслылыгын стимуллаштыру һәм үз-үзенә камилләштерү чаралары ачыкланмаган.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында муниципаль контроль органы гражданнар жыелышларында һәм конференцияләрендә телдән мәгълүмат житкерүне һәм

консултациялэуне гамэлгэ ашырырга мөмкин.